"La televisió idiotitza el nostre públic"

Vicente Sáez representa l'èxit i el reconeixement en el món de la dansa. Format a Barcelona, aquest ballarí i coreògraf elxà ha aconseguit triomfar arreu dels escenaris europeus, però reclama una major implicació i atenció de totes les institucions.

El passat 13 de febrer la companyia de Vicente Sáez estrenava a València el seu darrer espectacle, *Fénix*, amb motiu de la inauguració de la tretzena edició del festival Dansa València. La presència de Sáez, un dels ballarins i coreògrafs més reconeguts i amb més prestigi a tot el país, va aportar al festival la qualitat i l'experiència d'una companyia que triomfa arreu d'Europa però que, en canvi, no troba el seu lloc als escenaris catalans. Vicente Sáez, nascut a Elx i format a l'Institut del Teatre de Barcelona, representa el que moltes companyies dels Països Catalans busquen des de fa molts anys: el reconeixement i la possibilitat de mostrar els seus treballs. Sáez es mostra molt satisfet de l'acollida dels seus espectacles, però considera preocupant la situació actual de la dansa donada l'escassa implicació de les institucions en la formació, promoció i exhibició de la que sempre ha estat considerada la germana pobra del teatre.

—Ballarí o coreògraf, com es defineix?

—Es difícil de triar. La veritat és que la dansa la porte a la sang, i m'apassionen tant el ball com la coreografia. Jo em considere ballarí, però tinc un llenguatge corporal i un vocabulari molt particular, fruit del meu treball, que m'han convertit en coreògraf del meu propi estil.

—Com és aquest vocabulari?

—El més important per a mi és el treball amb el moviment en relació amb l'interior del ballarí. El vocabulari el vaig començar a crear a partir de *Uadi*, el meu primer espectacle, que va sorgir d'un viatge al desert on vaig descobrir la natura àrida i seca. A partir de *Uadi*, que significa riu sec en àrab, vaig començar a treballar amb els elements de la natura: foc, aigua, aire i terra, i els anava aplicant al treball del cos (respiració, moviment, etc.). D'altra banda, *Uadi* també va significar la meua tornada a València, i em vaig retrobar amb la meua terra després d'estar molts anys fora, un fet que em va canviar radicalment la meua visió de les coses. Les primeres creacions estaven plenes d'una energia que jo controlava però que no reflexionava suficientment. I a poc a poc vaig iniciar un procés d'interiorització i de reflexió d'una manera molt més conscient i vaig començar a elaborar aquest vocabulari del moviment.

"'Uadi', el meu primer espectacle, va significar la meua tornada a València i em va donar l'oportunitat de retrobar-me amb la terra que m'havia vist nàixer, un fet que em va fer canviar radicalment la meua visió de les coses."

—Què el va portar a dedicar-se al món de la dansa?

—La veritat és que sempre m'ha agradat moure'm, ja des de ben petit. Sempre m'havia agradat improvisar a casa amb músiques clàssiques però també més modernes. No obstant això, mai m'havia plantejat dedicar-m'hi professionalment. A part, en aquella època a Elx hi havia poques possibilitats de fer dansa, i menys encara la dansa que jo volia, la contemporània. Vaig estudiar fins COU i vaig anar a Barcelona a fer periodisme, tot i que no vaig acabar. Allí ja vaig començar a prendre contacte amb l'Institut del Teatre i més directament amb la dansa. Aleshores va ser quan em vaig adonar que allò podia ser una professió, quan em vaig adonar que allò era una qüestió de vocació, que la dansa, el moviment del cos, era la meua manera d'expressar els sentiments.

—El Mediterrani és la principal font d'inspiració de gairebé tots els seus espectacles. Què li aporta aquesta terra?

—Les meues arrels estan ací. Vaig nàixer a Elx i el Mediterrani és la meua casa. El fet d'haver eixit de

casa em va proporcionar la formació i la fama que tinc ara i d'altra banda em va donar una altra mirada respecte a la meua terra, a la meua vida passada. Quan me'n vaig anar amb 19 anys, m'inspirava més la ciutat, la música rock, la cibernètica, els espais a l'aire lliure. Era el descobriment d'un nou món. En tornar a València, la meua vida havia canviat i em vaig adonar de quines eren les meues arrels. Ara ja no és la ciutat la que m'inspira, sinó la natura pròpia de la Mediterrània, la llum, el color. Per a mi ha estat tot un repte transportar això a la dansa contemporània.

—*Què representa* Fénix *dins la seua trajectòria professional?*

—*Fénix* parteix del mite de la resurrecció d'Osiris i guarda relació amb els quatre processos del mite de l'au Fénix que finalitza amb la mort. El procés de creació de *Fénix* va ser complicat per a mi perquè estava en un moment molt dur de la meua vida, però em vaig adonar que precisament aquests moments proporcionen molta creativitat. Per a mi Osiris representa l'home en evolució que aprèn que és necessari morir per poder tornar a nàixer, i en aquest sentit *Fénix* és la història de tota la meua trajectòria, de la meua experiència des que vaig començar fins a aquest moment. En definitiva és un enigma que plantege als espectadors perquè, de fet, una de les coses que més m'interessen en el meu treball són les emocions dels espectadors.

—*El mite de la mort i la resurreció ja l'ha tractat en algun altre espectacle. Pensa molt en la mort?*

—És veritat. En l'anterior espectacle, *Lilah*, també vaig treballar el mite de la resurrecció, en aquell cas en la figura de la Mare de Déu de l'Assumpció i amb les músiques del Misteri d'Elx. Es tractava d'elevar l'energia per a transcendir i, en conseqüència, per a estar més conscient. Per a mi *Lilah* pertany a la plenitud de la meua experiència. La part de la mort seria la meua primera època de treball i a partir de *Uadi* ja vaig entrar en el naixement. *Regina Mater* ja forma part de la meua maduresa com a professional i com a persona, i *Carmen* i *Lilah* representen la plenitud.

—*La seua companyia és gairebé l'única amb projecció internacional al País Valencià. Què pensa de la situació actual de la dansa?*

—M'agradaria que hi haguera més companyies amb projecció, però crec que és una realitat que sóc l'únic, o gairebé l'únic que té la possibilitat de fer algunes coses importants. He passat molts anys fent espectacles arreu del món i ací no s'ha valorat el meu treball com s'hauria d'haver valorat. Per a mi ha estat molt dur poder portar endavant els meus espectacles perquè no trobava suport de cap tipus. En aquests darrers tres o quatre anys se m'ha reconegut una mica més la feina, però he hagut de sobreviure molt de temps a base de coproduccions estrangeres. Resulta molt trist treballar i saber que després no podràs ensenyar allò que tu has creat a la teua gent.

—*Potser és que la dansa representa un món massa propi del ballarí o del coreògraf que el públic no acaba d'entendre?*

—Bé, això és la mateixa cançó de sempre. Jo crec que la dansa està dins la societat. Personalment, crec que és la millor manera d'expressar els sentiments sense paraules. Però deixant de banda això, el que hauria d'haver-hi és un millor criteri per programar els espectacles. Fins que no es comence a donar més protagonisme a la dansa, millors criteris de programació, més publicitat, ningú no pot dir que la dansa és una cosa hermètica que no arriba al públic. El públic d'ací senzillament no ho sap perquè no ha tingut l'oportunitat de descobrir-ho per ell mateix. A països com Alemanya, Àustria, Anglaterra, tant la dansa com altres arts estan més arrelats en la societat, però no només perquè la gent hi està més interessada, sinó perquè cada nit hi ha una representació, hi ha coses per triar. En aquest sentit, també he de dir que la televisió ha idiotitzat molt el nostre públic. Cada vegada més, amb l'estrès i el cansament, la gent té menys ganes de sortir de casa. I això no hauria de ser així. El nostre caràcter, la nostra terra, el Mediterrani, el que està dins de la nostra cultura ens convida a viure, a sortir, a conèixer, i crec que tot això ho anem

RA

Vicente Sáe nascut a Elx el 1962, és dels ballarir i coreògrafs més recone- guts en el n de la dansa contemporà La seua com nyia va visit València en XIII edició d festival Dan València, el passat mes febrer, per estrenar *Fé* el seu darre espectacle.

RAFA GIL

Sáez reclama l Ministeri de Cultura que reconega la ısca de qualitat que està fent arreu d'Europa. :l creixement la consolidaió de la comnyia comporuna sèrie de despeses que són difícils ıssumir sense l'ajut de les institucions.

perdent. I estic segur que part de la culpa la té la televisió.

—Com afecten festivals com Dansa València a l'hora de programar habitualment dansa en els diferents espais culturals?

—Als teatres hauria d'haver-hi programació de dansa durant tota la temporada perquè la gent s'acostumara. De tota manera, aquest tipus de trobades com Dansa València ajuden molt, és una manera de portar, a banda de companyies, programadors de tot arreu que puguen veure els diversos treballs que es presenten. A partir d'ací poden eixir molts contractes. El que està clar és que si ningú veu el que estan fent, no et trucaran per actuar.

—El boom *de la dansa que es va produir als anys 80 tant al País Valencià com al Principat ha quedat pràcticament en un no-res. Què ha passat perquè aquesta eclosió haja anat desapareixent amb el temps?*

—Doncs la veritat és que no ho sé. A Barcelona, als anys 80 van sorgir moltes companyies. De fet, Barcelona va ser l'embrió de la dansa contemporània a l'estat tant pel que fa a professorat i com a companyies. Gairebé totes les companyies que treballem avui venim d'aquella època. Però, és clar, després d'això, el suport institucional va anar decreixent a poc a poc. Les companyies que es van crear als 80 i que, per llei de vida, han anat creixent, arriba un moment que no poden continuar amb les despeses que comporta funcionar com a companyia de dansa. Costa molts diners sustentar una companyia, perquè no solament hem de comptar amb els ballarins, sinó que també entren els il·luminadors, els tècnics de so, etc. La solució per a mi ha estat treballar a l'estranger, però hi ha companyies com Danat Dansa que no han pogut aguantar i que han hagut de tancar. De fet, jo fa molts anys que no actue a Barcelona, tot i que va ser la ciutat que em va ensenyar què era la dansa. No és que estiga dolgut, però Barcelona és per a mi com una ex-amant, i m'agradaria que es reconeguera el meu treball allí.

"Barcelona va ser durant els anys vuitanta l'embrió de la dansa contemporània en tot l'estat, a nivell tant de professorat com de companyies. Gairebé totes les companyies que funcionem en l'actualitat venim d'aquella època."

—Quina seria la solució adequada tant per part de la Generalitat Valenciana com per part del Ministeri de Cultura per tornar a dinamitzar la dansa?

—Jo pense que en el cas del País Valencià, la crítica s'hauria de fer al Ministeri de Cultura, no a la Generalitat, que al meu parer fa una bona tasca en relació amb la dansa. El Ministeri ha de donar més suport a les companyies. La meua companyia ha coincidit diverses vegades en escenaris europeus amb el Ballet Nacional de Nacho Duato. Jo respecte profundament el seu treball, i supose que tot i que el Ministeri els dóna una bona subvenció, també tindran algunes coses a dir. La meua reivindicació, però, és que el Ministeri reconega d'alguna manera tot el treball cultural de qualitat que la meua companyia fa a l'estranger. Jo el que vull és que el Ministeri m'ajude d'una vegada. No puc seguir aquest ritme. La companyia creix i cada volta hi ha més ballarins, més mitjans, més tècnics, etc. I arriba un moment que per moltes ganes que tingues, havent tingut l'èxit que he tingut fora d'ací, acabes una mica fart i et vénen ganes de llançar la tovallola, sobretot per problemes econòmics. Quan fa dotze anys que treballes i has fet setze espectacles amb un èxit aclaparador, arriba un moment que et planteges si realment pots mantenir tota aquesta infrastructura.

—Com valora el paper que representa el Centre Coreogràfic de la Generalitat Valenciana?

—El valore molt positivament, tot i que encara és un projecte molt embrionari. És un bon lloc per a aprendre i per passar després al món professional i sobretot perquè els ballarins no professionals que comencen s'adonen de com és realment de dur el món de la dansa i perquè decidesquen a quin tipus de dansa es volen dedicar.

—Què li agradaria fer en el món de la dansa i encara no ha fet?

—Ara és una mica complicat pensar en això perquè estic totalment capficat amb *Fénix*. I el que més m'agradaria seria gaudir d'aquest espectacle i fer arribar tota la seua energia al públic. De tota manera, quan acabe les gires vull descansar i després tinc diversos projectes. De moment només puc parlar d'un espectacle sobre *Les mil i una nits* basada en la pel·lícula de Pasolini.

Rosanna Melià